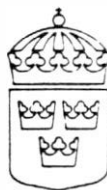

Motion till riksdagen

1989/90:Kr299

av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp)

Operan

Mot.
1989/90
Kr299 – 306

Styrelsen för Kungliga Teatern AB (Operan) avgav i december 1989 sin förvaltningsberättelse för verksamhetsåret 1988/89. Ur denna citerar vi det inledande avsnittet.

Operans verksamhet har under räkenskapsåret 1988/89 givit ett underskott före bokslutsdispositioner uppgående till 26,4 milj. kr.

Bakgrunden till det stora underskottet är bl.a. att statsbidragen under de senaste åren hållits tillbaka för att tidigare uppbyggda reserver skulle tagas i anspråk. Detta är en utveckling som styrelsen finner olycklig för företagets oberoende och för dess stabilitet som arbetsgivare. Operans konsolideringskapital var vid början av säsongen 1984/85 cirka 98 milj. kr. och vid räkenskapsårets utgång 1988/89 cirka 20 milj. kr. Se tabell 1.

På senare år har det statliga bidraget utbetalats med sitt hela belopp i samband med varje räkenskapsårs början. Till följd av detta har Operan liksom andra teatrar i samma situation tidvis haft en stor likviditet, vilken genererat ränteintäkter. Dessa har bidragit till att förstärka teaterekonomin.

Operans möjligheter att – inom ramen för sin roll inom teater och musiklivet i Sverige – öka intäkterna genom t.ex. drastiska repertoarändringar eller biljettprishöjningar är mycket begränsade. Operans budget är därför hårt knuten till den verksamhetsplanering som redovisas varje år som underlag till Operans ansökan om statsbidrag till driften av teatern.

Den av Regering och Riksdag godkända omfattningen av Operans verksamhet har under de senaste åren (84/85–88/89) till stor del finansierats genom förbrukning av det egna kapitalet. Tabell 2 visar den procentuella fördelningen årsvis mellan olika finansieringskällor.

Av tabell 1 framgår att Operans fria egna kapital kommer att vara förbrukat i och med räkenskapsåret 1989/90.

Styrelsen finner att detta medför ett antal mycket ogynnsamma effekter på Operans oberoende och på planeringsförutsättningarna för att driva det stora och arbetsintensiva företaget en nationell musikteater är idag.

Med ett aktiekapital på blott 50 000 kr. och utan fritt eget kapital, men med en årlig omsättning om 200 milj. kr. är de företagsekonomiska förutsättningarna för företaget oralistiska, och styrelsen kommer att tvingas arbeta med mycket snäva marginaler och hård ekonomisk prioritering. Sådana förutsättningar skadar den konstnärliga verksamheten inom teatern.

Styrelsen har dock förklarat sig beredd att i det rådande kärva statliga budgetklimatet verka för en ytterligare reell neddragning av Operans personella resurser och ambitioner vad gäller repertoarens bredd. Styrelsen har dessutom med framgång inlett ett arbete för att finna alternativa finansierings-

källor t ex genom sponsorsamarbeten. Ett 5-årsavtal med Procordia har tecknats under verksamhetsåret och beräknas ge ett netto på cirka 6.5 milj kr årligen från och med den 1 december 1989. Detta kommer att ge ett väsentligt bidrag till speciella områden såsom gästspel av internationella solister och turnéer till utlandet, som normalt inte rymms inom statsbidragets ram.

Det måste likväl konstateras att Operan till kommande budgetår måste ha en reell förstärkning av statsanslaget eftersom möjligheterna till finansiering genom att tära på det egna kapitalet kommer att vara i det närmaste uttömda. Erhålles inte en sådan förstärkning av bidraget kommer effekterna på verksamheten att bli allvarliga. Operans funktion som nationalscen för musikdramatisk teater med förmåga att attrahera goda artister kommer att raseras. Teatern tål inte ytterligare neddragningar av speltillfällen och inskränkningar i repertoaren utöver dem som redan planeras.

Mot. 1989/90
Kr299

Tabell 1. Operans finansiering under senare år

Milj SEK	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89	89/90 (P)
Statligt bidrag	131.6	87.4	136.6	156.3	154.0	163.5	197.7
Biljetter m.m.	21.7	27.0	27.6	52.9	35.0	39.9	27.5
Minskning av eget kapital	1.7	55.5	4.2	-21.5	11.1	28.1	17.1
Totalt	155.0	169.9	168.4	187.7	200.1	229.5	242.3
Fritt eget kapital och obeskattade reserver vid årets slut, exkl. överavskrivning av maskiner och inventarier	98.2	42.7	38.5	60.0	48.9	20.8	3.7

Tabell 2. Procentuell fördelning årsvis mellan olika finansieringskällor

	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89
Statligt bidrag	85 %	51 %	81 %	83 %	77 %	71 %
Biljett- och övriga intäkter	14 %	16 %	16 %	28 %	17 %	17 %
Minskning av eget kapital (Underskott)	1 %	33 %	3 %	-11 %	6 %	12 %
	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Så långt citerar vi Operans styrelse.

Regeringens förslag i budgetpropositionen innebär att följande jämförelse mellan Operans resurser för innevarande och för nästa budgetår måste göras:

	1989/90	1990/91
Statsanslag	197 671	201 464
Operans reserverade medel	17 139	3 676
Avgår:		
Hyra till byggnadsstyrelsen	27 600	29 681
Engångsbidrag för 1989/90	8 000	
Totalt disponibelt för verksamhet	179 210	175 459

Trots det som sagts i både propositioner och riksdagsbeslut sker alltså en minskning av de faktiska verksamhetsresurserna mellan 1989/90 och 1990/91 med 2,3 %.

För att möta denna reella minskning av anslagen har Operan dels höjt biljettpriserna kraftigt under de senaste åren, dels reducerat sin personal med 30 personer under åren 1989 och 1990. Med den budget som nu antagits och som bygger på regeringens förslag till anslag kommer Operan att vid slutet av budgetåret 1990/91 ha tömt alla sina reserver och ha ett aktiekapital på endast 50 000 kr. Det torde bli oundvikligt att upprätta likvidationsbalansräkning.

I årets finansplan bedöms att lönerna under 1990 kommer att öka med 7,5 %. I Operans budget har löneökningarna antagits bli 5 %. Varje procentenhet motsvarar för Operans del ca 1,8 milj. kr. Om finansplanen skulle visa rätt uppkommer ett ytterligare behov av tillskott på 4,5 milj. kr.

Vi föreslår nu att Operan får ett tillskott utöver vad regeringen föreslagit med 3 milj.kr. för att inte Operan skall stå helt utan reserver och behöva säga upp ytterligare personal.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen till Bidrag till Operan (G 10) för budgetåret 1990/91
anvisar 3 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Stockholm den 23 januari 1990

Jan-Erik Wikström (fp)

Margareta Fogelberg (fp)

Lola Björkquist (fp)

Christer Eirefelt (fp)